

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – ВИКЛИК СУЧАСНІЙ ОСВІТИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Порушено проблему академічної доброчесності у закладах вищої освіти України. Пояснено необхідність дотримання принципів академічної доброчесності. Акцентовано увагу на ролі й значущості академічної доброчесності у процесі підготовки студентів.

Ключові слова: академічна доброчесність, вища освіта, цінності академічної доброчесності, практика дотримання принципів академічної доброчесності.

Abstract

The article refers to the issue of academic integrity in higher education institutions of Ukraine. The necessity of adherence to the principles of academic integrity is explained. The emphasis is placed on the role and significance of academic integrity in the process of preparing students.

Keywords: academic integrity, higher education, values of academic integrity, practice of adherence to the principles of academic integrity.

Вступ

Зміни у сучасному суспільстві вимагають радикальних перетворень у системі освіти. Сьогодні потрібні фахівці, які можуть самостійно приймати рішення, швидко опрацьовувати інформацію, вчитися протягом всього життя, пристосовуватись до будь-яких нових умов середовища, креативні, талановиті. Крім того, процеси глобалізації та євроінтеграції вимагають системно переглянути ціннісні орієнтири, досвід та практики їх формування. Запровадження практики дотримання принципів академічної доброчесності ми розглядаємо як важливу складову трансформації вищої освіти в Україні, започаткованої новим законом «Про вищу освіту».

Результати дослідження

На Всесвітньому економічному форумі у Давосі 2016 р. було представлено таблицю, що демонструє, які навички були актуальні в 2015 році і які будуть важливими в 2020-му [1].

Таблиця 1

Ключові навички

2020 рік	2015 рік
Комплексне вирішення проблем	Комплексне вирішення проблем
Критичне мислення	Взаємодія з оточуючими
Креативність	Уміння керувати людьми
Уміння керувати людьми	Критичне мислення
Взаємодія з оточуючими	Уміння вести переговори
Емоційний інтелект	Контроль якості
Формування власної думки та вміння приймати рішення	Клієнтоорієнтованість
Клієнтоорієнтованість	Формування власної думки та вміння приймати рішення
Уміння вести переговори	Уміння активно слухати
Когнітивна гнучкість	Креативність

Система вищої освіти спроможна підготувати майбутніх фахівців з перерахованими компетенціями за умови дотримання усією університетською спільнотою принципів доброчесності.

Академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [2]. Доброчесне навчання обумовлене дотриманням фундаментальних цінностей доброчесності.

Таблиця 2

Фундаментальні цінності академічної доброчесності [3]

Чесність	Академічні спільноти доброчесності просувають пошук істини й знання через інтелектуальну та особисту чесність у процесі навчання, викладання, наукових досліджень і надання сервісів по дорученню адміністрації
Довіра	Академічні спільноти доброчесності стимулюють і покладаються на клімат взаємної довіри. Клімат довіри заохочує і підтримує вільний обмін ідеями, який у свою чергу дає можливість науковим пошукам реалізуватися найповнішою мірою
Справедливість	Академічні спільноти доброчесності встановлюють чіткі й прозорі очікування, стандарти й практики для підтримання справедливості у стосунках між студентами, викладачами та адміністративним персоналом
Повага	Академічні спільноти доброчесності цінують інтерактивну, кооперативну та партисипативну природу навчання і пізнання. Вони шанують та вважають за належне розмаїття думок та ідей
Відповідальність	Академічні спільноти доброчесності покладаються на принципи особистої відповідальності, що підсилюється готовністю окремих осіб і груп подавати приклад відповідальної поведінки. Підтримують взаємно узгоджені стандарти, а також вживають належних заходів у випадку їхнього недотримання
Мужність	Для розбудови й підтримання академічних спільнот доброчесності потрібно більше, ніж просто вірити в фундаментальні цінності. Трансформація цінностей від розмов про них до відповідних дій, їхнє відстоювання в умовах тиску і труднощів потребує рішучості, цілеспрямованості і мужності

Президент Міжнародного фонду досліджень освітньої політики Тарас Фініков зауважує: «В умовах українського суспільства корупція, самоорганізація академічного середовища на хибних моральних засадах, масова девіантна поведінка акторів та стейкхолдерів цієї сфери отримують постійні імпульси для свого розвитку з-за різких змін та невизначеності соціальних ідеалів та орієнтирів, професійних норм та регуляцій, суттєвої втрати керованості суспільством, дисбалансу в діях державних інститутів управління, слабкості громадянського суспільства [4, с.20].

Саме тому сьогодні так гостро постала проблема академічної доброчесності. Невтішними є і результати недавніх досліджень, що було проведено Східноукраїнським фондом соціальних досліджень у межах проекту «Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку»: 67% студентів вступають до українських ЗВО без домінуючої мотивації на отримання професійних знань; в процесі навчання сформувався стала тенденція на переорієнтацію значної частини студентів з отримання знань на отримання формальних атрибутів освіти (дипломів); лише 14% мають стійку орієнтацію на професійну роботу за отриманим фахом, а 54% взагалі не мають наміру працювати за отриманою спеціальністю; 76% студентів залучені до нелегітимних колективних практик при складанні іспитів, а 67% систематично використовують таку форму академічного шахрайства, як списування; переважна більшість (понад 90%) студентів використовують плагіат в тій чи іншій формі; 23% студентів з певною мірою зазначають, що на їх факультеті трапляються випадки отримання оцінок за послуги або гроші [5].

Національна вища школа є невід’ємною частиною більш складного соціального цілого – держави. Становлення, розвиток освіти відбувається в діалектичному зв’язку із еволюційними процесами країни, відтворюючи не тільки процеси сталого розвитку, а й внутрішні суперечності. Процес впровадження ідей і постулатів академічної чесності є поступовим, складним і довготривалим, тож повинен постійно вдосконалюватися, оскільки досягнення освітніх, виховних, навчальних та науково-пошукових цілей можливе лише за умови дотримання етичних стандартів. В кінцевому випадку це призведе до позитивних системних перетворень в житті суспільства, починаючи з конкретних змін у житті кожного вищого навчального закладу [4, с.98–99]. Таким чином, реалізація

принципів академічної доброчесності в освітніх закладах слугує передумовою розбудови активної громадянської культури в суспільстві.

На нашу думку, головними напрямками роботи щодо реалізації принципів академічної доброчесності в університетському середовищі є: створення суспільної підтримки академічної доброчесності через залучення студентських груп; обговорення важливості та аналізу наслідків дотримання або нехтування політиками академічної доброчесності на прикладі міжнародного досвіду; надання знань з академічної доброчесності для студентів та викладачів через спільні заходи; створення та запровадження механізмів контролю за дотриманням академічної доброчесності на рівні університету.

Висновки

Процес модернізації вищої школи багато в чому визначається станом академічної культури. Головний капітал для майбутнього — це креативні люди з їхнім інтелектом, винахідливістю, мотивацією і творчими здібностями. Успіх для них — це не більше та швидше збагачення, а цікавіше, шляхетніше, справедливіше і людяніше життя. Дотримання практик академічної доброчесності в університетському середовищі стане запорукою того, що практика керуватися принципами довіри та чесності, справедливості та поваги – стануть необхідністю в повсякденному житті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. 10 ключових навичок до 2020-го [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.eduget.com/news/10_klyuchovix_navichok_do_2020-go-907.
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий концепт [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chy-diyevyj-kontsept/>.
4. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики» ; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова – К. ; Таксон, 2016. – 234 с.
5. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://fond.sociology.kharkov.ua/index.php/ua/about-ua/21-fond/news-site/main-news/134-akadem-ua>

Козін Дмитро Олегович – студент групи ТТК-17мі, факультет інфокомунікацій, радіоелектроніки та наносистем, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: dimakoua@gmail.com

Науковий керівник: *Слободянюк Олена Михайлівна* – к. п. н., старший інспектор по забезпеченню зв'язків з органами студентського самоврядування та профкомом, Вінницький національний технічний університет, Вінниця

Kozin Dmytro O. – Faculty for Radio Engineering, Telecommunication and Electronic Instrument Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email : dimakoua@gmail.com

Supervisor: *Slobodianuk Olena M.*, PhD, Senior Inspector for Relations with Student Self-Government Bodies and Trade Union, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia